

ressa fins i tot els mateixos especialistes d'aquestes branques o disciplines, ja que hom hi troba presentats aspectes o fets que a voltes tarden molt de temps a ésser comentats en les mateixes revistes especialitzades. Esmentarem, gairebé a l'atzar, alguns dels suggerstius treballs que hi han aparegut fins ara. Les inscripcions de Karatepe, — amb els seus textos bilingües aproximadament del segle VII a. de J. C. — descobertes el 1946 en aquell lloc fins ara desconegut de l'Àsia Menor, estan destinades a jugar un paper semblant al de la pedra de Roseta en la interpretació dels jeroglífics hitites; Isidore Levy els comenta atentament (I, 105), així com Henri Grégoire (I, 122 i 162). La important troballa, feta el 1947, d'un conjunt de manuscrits hebreus (i arameus) en una cova prop de la Mar Morta, determina articles interessantíssims de Dupont-Sommer (I, 330), de R. Goossens (I, 336 i 634) i d'Henri Grégoire (I, 354), que posen el lector en coneixement d'aquests textos, en els quals sembla trobar-se la confirmació de la dita de Renan, que sentia en la secta dels essenians «un avant-goût de christianisme». L'altra gran troballa recent de manuscrits antics, els còdexs en papirus continguts en una gerra trobada a Egipte, al peu del Djebel et-Tarif, uns cinquanta quilòmetres al nord de Luxor, el 1946, formant tota una meravellosa biblioteca gnòstica copta, escrita durant els segles III i IV, és comentada per J. Doressa (I, 59). Els problemes apassionants suscitats per les excavacions de Sant Pere de Roma, són tractats amb justesa i serenitat, no exempta de crítica derivada del misteri en què foren tingudes durant tant de temps les troballes fetes sota la Confessió, per un home de l'autoritat de P. Lemerle (I, 393; cal consignar que l'article és anterior a la gran publicació de l'Institut Pontifici d'Arqueologia Sacra, que no ha pas satisfet a tothom i que ha quedat ràpidament antiquat per les noves troballes fetes en la continuació dels treballs). P. Bosch i Gimpera exposa amb justesa i precisió la forma com veu actualment la colonització grega i fenícia a l'extrem occident (III, 269). Podríem multiplicar aquestes cites, però ens sembla que no cal per a fer ben visible el caràcter i l'interès de la publicació, que veu la llum sota el cel lliure de Bruselles, però que té les seves arrels en tota l'Europa culta. — J. DE C. SERRA I RAFOLS.

El Seminari d'Història de la Universitat de Barcelona. — El Seminari d'Història de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat barcelonina, que va ésser fundat fa uns vint anys pel doctor Antonio de la Torre, llavors professor ordinari, tingué un moment de brillantor en els anys immediatament anteriors a 1936 quan sorgiren del seu clos treballs de tanta envergadura com la tesi de Jaume Vicens Ferran *II i la Ciutat de Barcelona* i el llibre commemoratiu *Barcelona sense Universitat i la restauració de la Universitat de Barcelona (1715-1837)*, original de Ferran Soldevila.

Transcorregut després un llarg període d'estancament forçós, les activitats del Seminari d'Història de la nostra Universitat han manifestat una revifada, sobretot a partir de l'any 1948, coincidint amb el nomenament del doctor Jaume Vicens i Vives per a la càtedra d'Història Moderna. Des d'aquella data, el Seminari no solament s'ha posat al dia quant a l'adquisició de llibres i revistes d'especialitat i ha normalitzat el seu funcionament, ans també, en el termini de quatre anys, ha vist agrupar entorn del doctor Vicens una veritable escola de modernistes catalans que aspira a prosseguir les tradicions d'honestetat científica i de treball exigent que la historiografia catalana ha après sobretot de Rubió i Lluch i els seus deixebles, o sigui l'escola dels Estudis Universitaris Catalans. Aquest nucli universitari d'historiadors (el Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la Universitat de Barcelona), ha establert contactes profitosos amb especialistes estrangers, alguns dels quals (Yves Renouard, de Bordeus; Philippe Wolff i Jacques Godechot, de Tolosa de Llenguadoc; Charles Morazé, de París, i Michel Mollat, de Lille) han vingut a Barcelona i han dissertat al Seminari d'Història. Han estat enviats també becaris barcelonins a París, a Lovaina i a Tolosa, i amb aquesta darrera Universitat funciona regularment un intercanvi d'estudiants per a la preparació

de tesis doctorals. El portaveu científic d'aquesta escola històrica de la nostra Universitat és l'anuari «Estudios de Historia Moderna», on Jaume Vicens ha precisat els propòsits que animen el novell grup. Darrerament, el treball d'equip que n'ha estat sempre norma, ha cristallitzat definitivament en la publicació d'un butlletí trimestral de bibliografia crítica: «Índice Histórico Español». Remarquem que els elements integrants d'aquest nucli universitari d'historiadors (J. Reglà, J. Mercader, R. Gubern, E. Giral, J. Nadal, M. Riu, J. Rubió i Lois, D. Romano, J. Pérez i Ballestar i E. Ripoll, a part de molts altres que també hi col·laboren) són, en la llur majoria, membres de la S. C. E. H. — JOAN MERCADER.

La Catalunya carolíngia. — El coneixement de la Catalunya carolíngia acaba d'enriquir-se amb una aportació documental valuosa. L'any 1950, després de molts d'entrebancs, el senyor Ramon d'Abadal i de Vinyals publicava dins les «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica» de l'Institut, la primera part del volum segon de la col·lecció «Catalunya Carolíngia», titulat *Els diplomes carolíngis a Catalunya* (Barcelona 1926-1950; 302 pàgs.). Segons el mateix autor explica en el pròleg, la preparació del volum havia estat començada a París el 1911 i la seva edició, a Barcelona el 1926. Aquestes soles xifres ja ens demostren la complexitat de la seva elaboració. Sortosament, la segona part del volum ha pogut sortir de les premses amb major rapidesa (Barcelona 1952; pàgs. 303 a 590). El conjunt d'ambdues parts és, des d'avui, de consulta imprescindible per a tot investigador dels segles carolíngis a Catalunya. L'autor estudia en el pròleg la immunitat, el règim dels hispans — que és «privilegi excepcional característic de Catalunya i Septimània» —, la cessió progressiva de drets fiscals a tercer sobre la demarcació comtal, la notificació i recaptació dels preceptes i la tradició manuscrita i editorial d'aquells. El volum recull un total de cent catorze preceptes concedits a institucions o particulars, dels quals es conserva el text — total o fragmentari — de vuitanta-tres (d'aquests solament dotze en l'original) i se'ns dona notícia d'altres trenta-un preceptes perduts. La primera part agrupa els preceptes per a esglésies catedrals i monestirs, precedits d'uns breus regesta, de l'esquema genealògic de les diferents còpies i d'una ambientació històrica desenvolupada amb molta agudesat. La transcripció paleogràfica i les restitucions són fetes acuradament i el text esdevé difícilment millorable. La segona part, a més d'uns abundosos addenda als preceptes i comentaris de la primera, publica els preceptes atorgats als particulars, dels segles VIII al X. Contribueix a valorar el conjunt i a fer-lo verament profitós els índexs cronològic de documents i alfabètic de noms i els mapes de la Catalunya carolíngia, deguts, uns i altres, a Jordi Rubió i Lois — MANUEL RIU.

Un estudi sobre el comtat de Cominges. — La història del comtat de Cominges, tan vinculada a la de les comarques pirinenques de la Corona d'Aragó, ha trobat un intèrpret magistral en Charles Higounet, professor a la Facultat de Lletres de Bordeus.¹ Deixeble de Calmette, Higounet continua la brillant tradició historiogràfica dels autors que, com el mateix Calmette, Lecoy de la Marche, Baudon de Mony, Brutails i altres han aportat el fruit de llurs treballs a l'estudi de qüestions que afecten més o menys directament la nostra història. El llibre de Ch. Higounet és, primordialment, una monografia feudal, que per primera vegada intenta, amb èxit, la tasca de comprendre la totalitat del procés històric del comtat de Cominges. En el pròleg l'autor fa referència als tres objectius que s'ha proposat: una història narrativa, és a dir, l'estudi orgànic dels esdeveniments de Cominges durant l'època en què el comtat va constituir una entitat autònoma; una monografia feudal, i, per tant, una contribució a l'estudi del feudalisme en terres occitanes, i un assaig de geografia històrica, sobretot durant els

1. CH. HIGOUNET, *Le comté de Comminges de ses origines à son annexion à la Couronne* 2 vols. (Toulouse-Paris 1949) LXII + 746 pàgs. ("Bibliothèque Méridionale", 2 série, XXXII.)